

ÎNDRUMAR DE CONSULTĂRI PUBLICE LA NIVEL LOCAL

Pentru un oraș mai bun, cu probleme discutate,
soluții eficiente și cetățeni fericiți

CONSULTĂRILE PUBLICE - UN ELEMENT ESENȚIAL AL DEMOCRAȚIEI

Consultarea publică este un proces democratic important de implicare a cetățenilor în procesul decizional. Oamenii sunt invitați să spună care este viziunea lor, care le sunt necesitățile sau comentariile asupra unei propuneri sau proiect.

În cele mai multe cazuri, autoritățile sunt obligate prin lege să organizeze consultări publice.

Discuție publică despre piețele din Chișinău / **PrimăriaMEA** / 9 aprilie 2019,

FIECARE CETĂȚEAN ESTE RESPONSABIL DE CUM ARATĂ ȘI FUNCȚIONEAZĂ ORAȘUL

Participarea democratică nu se referă doar la ziua votării, dar **este permanentă**. Fiecare cetățean este în drept să ceară consultări publice și să participe la ele.

De ce trebuie să participe cetățenii:

- ⦿ **Pentru a se informa** care sunt planurile autorităților în chestiuni care pot să îi afecteze fie direct și imediat, fie cu efecte pe un termen mai îndelungat;
- ⦿ **Pentru a ști** cum sunt cheltuiți banii publici;
- ⦿ **Pentru a se implica** și a spune care sunt problemele, prioritățile, necesitățile și ideile lor și, prin urmare, a îmbunătăți propunerile existente;
- ⦿ **Pentru a monitoriza** ce fac autoritățile: dacă se fac activitățile inițial planificate, dacă se respectă termenul-limită și bugetul inițial etc.
- ⦿ **Pentru a face coaliție** cu alți cetățeni pentru a pune presiune pe autorități;
- ⦿ Pentru a **căpăta experiență și a iniția**, la rândul lor, propuneri consultate cu autoritățile.

DE CE AUTORITĂȚILE (ATÂT CELE VOTATE, CÂT ȘI FUNCȚIONARIII PUBLICI) TREBUIE SĂ ORGANIZEZE CONSULTĂRI PUBLICE:

- ⊙ **Pentru a înțelege care sunt necesitățile celor care îi votează și pentru care lucrează.** Autoritățile trebuie să fie ghidate de prioritățile cetățenilor și să vină cu propuneri realiste pentru problemele pe care aceștia le au. Politicile publice nu se fac din birouri, bazate pe anumite percepții sau presupuneri, indiferent câtă experiență o au inițiatorii. Cetățenii sunt cei care pot eficientiza procesul și stabili ierarhia priorităților.
- ⊙ **Pentru a îmbunătăți propunerea.** Multe idei care par bune pe foaie, nu se întâmplă în realitate. Deseori, perspectiva celor direct afectați nu este prezentă, iar deciziile sunt ajustate pe parcurs. Datorită consultărilor publice, s-ar economisi resurse de timp, bani și oameni.
- ⊙ **Pentru a folosi înțelepciunea comună.** La consultări publice pot veni persoane cu orice pregătire, studii și experiență. Varietatea cunoștințelor lor și înțelepciunea comună poate îmbunătăți o propunere și aduce perspective noi.
- ⊙ **Pentru a promova anumite propuneri și inițiatorii acesteia.** Multe soluții propuse nu sunt conștientizate de cetățeni, iar percepția „autoritățile nimic nu fac” rămâne. Prin consultări publice se promovează viziunea, obiectivele, rezultatele și impactul unei propuneri.
- ⊙ **Pentru a obține consens sau compromis.** Multe propuneri benefice chiar și pentru o majoritate a cetățenilor pot afecta un grup anumit. Bunăoară, revendicarea trotuarelor de pietoni afectează șoferii. Fiecare din părți este în drept să își spună părerea în cadrul unor consultări publice. Anumite decizii fără implicarea locuitorilor pot conduce la o diviziune mai mare în societate și la decizii care ulterior vor fi schimbate.
- ⊙ Pentru a testa **noi idei** sau proiecte sau pentru **a valida idei** care inițial nu sunt populare. În urma discuțiilor, unele idei, nepopulare de la început, pot fi acceptate mai ușor de societate. Bunăoară, scoaterea unei parcări din centrul orașului poate deranja inițial până sunt explicate toate avantajele unei străzi pietonale.

CÂND AUTORITĂȚILE PUBLICE LOCALE TREBUIE SĂ FACĂ CONSULTĂRI PUBLICE?

LEGEA PRIVIND ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ, ÎN ART. 8 ALIN. (2), SPUNE CĂ:

În problemele de interes local care preocupă o parte din populația unității administrativ-teritoriale pot fi organizate, cu această parte, diverse forme de consultări, audieri publice și convorbiri, în condițiile legii.

Din **art. 14 alin. (2) lit. z¹**) aflăm că Consiliul local decide consultarea publică a proiectelor de decizii în problemele de interes local care pot avea **impact** economic, de mediu și social, precum și altele.

CU ALTE CUVINTE CETĂȚENII TREBUIE ÎNTREBAȚI, BUNĂOARĂ:

- ⦿ Dacă se construiește un bloc, o grădiniță sau o parcare în vecinătate;

- ⦿ Dacă se construiește un parc, ce facilități să fie acolo: spații de agrement, havuzuri, teren de joacă pentru copii, utilaje pentru sport;

- ⦿ Dacă o stradă trebuie să fie pietonală;

- ⦿ Dacă mai trebuie o stație de așteptare și care ar trebui să fie graficul transportului public.

CUM AR TREBUI SĂ FIE?

LEGEA PRIVIND TRANSPARENȚA ÎN PROCESUL DECIZIONAL SPUNE:

CONSULTAREA SE FACE:

- a) la inițiativa autorității publice responsabile de elaborarea proiectului de decizie;
- b) la inițiativa unei alte autorități publice, conform competenței;
- c) **la propunerea cetățenilor.**

Articolul 6 asigură cetățenilor dreptul să participe la orice etapă a procesului decizional, să solicite informații legate de acesta, să propună administrației publice locale inițierea elaborării și adoptării deciziilor și să prezinte recomandări.

CE TREBUIE SĂ FACĂ ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ LOCALĂ:

- ⊙ Să informeze publicul, cu cel puțin 15 zile lucrătoare în avans, pe pagina web oficială, prin email părților interesate, la sediul lor și, uneori, în mass-media. Anunțul trebuie să conțină: argumentarea necesității de a adopta decizia, termenul-limită, locul și modalitatea în care părțile interesate pot expedia recomandări, datele de contact ale responsabililor de recepționarea și examinarea recomandărilor.
- ⊙ Să prezinte proiectul de decizie și alte materiale;
- ⊙ Să consulte cetățenii;
- ⊙ Să examineze recomandările (obiecții și propuneri) cetățenilor;
- ⊙ Să informeze publicul despre deciziile adoptate.

În această perioadă, este asigurat accesul public la proiectele de decizii.

CUM SUNT FOLOSITE RECOMANDĂRILE?

- * Sunt reflectate în procesele-verbale. Atât cele prezentate în scris, cât și cele verbale.
- * Autoritatea publică întocmește un dosar privind elaborarea proiectului de decizie, care conține procesele-verbale de la consultarea cetățenilor. Dosarul despre elaborarea proiectului de decizie este accesibil pentru toți.
- * Sinteza obiecțiilor și propunerilor este pusă pe pagina web oficială a autorității publice, se afișează la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau se difuzează în mass-media centrală sau locală, după caz.
- * Proiectul de decizie se transmite spre examinare autorității competente împreună cu sinteza recomandărilor.
- * **Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii constituie cel puțin 10 zile lucrătoare** de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau a anunțului privind organizarea consultărilor publice.

CUM ESTE DE FAPT?

Deseori, în proiecte care pot afecta cetățenii fie nu se fac deloc consultări publice, fie se fac cu încălcarea legislației în vigoare (*fără a respecta cele 15 zile lucrătoare, fără a anunța în mod eficient cetățenii, fără a prezenta toate documentele necesare, fără a publica procesele-verbale și sinteza recomandărilor*).

HAIDEȚI SĂ SCHIMBĂM ASTA. CE POT FACE CETĂȚENII:

- 1) Să se informeze despre consultări și problemele de interes public:
 - Pe primariamea.md pot urmări sintezele ședințelor CMC și ale Primăriei.
 - Pe site-ul oficial al Primăriei: chisinau.md -> informații -> transparență decizională -> consultări publice. Și: chisinau.md -> informații -> transparență decizională -> dezbateri publice.
 - Pe <http://primariamea.md/consultari-publice/> pot urmări consultările publice ale Primăriei.
- 2) Să solicite oficial autorităților să fie incluși ca parte interesată pe anumite subiecte, pentru a fi informați despre proiectele propuse pe subiectele respective, conform punctului 7 din Hotărârea Guvernului nr. 967 din 09.08.2016.
- 4) Să se alăture unor grupuri de inițiativă sau organizații cu care împărtășesc aceleași idei sau planuri. Există multe inițiative legate de protecția mediului, siguranța rutieră, corupție în educație și altele.
- 3) Să ceară consultări publice, în cazul în care asupra unor decizii care consideră că ar trebui discutate:
 - Prin contactarea directă a funcționarilor publici responsabili sau consilierilor locali aleși;
 - Prin solicitarea de informație de la autorități. Conform legii privind accesul la informație, orice cetățean este în drept să ceară informație și să o primească în 15 zile lucrătoare.
 - Prin scrierea de petiții către autorități. Conform legii, autoritățile sunt obligate să răspundă în 30 de zile lucrătoare.

CETĂȚENII POT INIȚIA ȘI EI DISCUȚII PUBLICE, PENTRU A ATRAGE ATENȚIA ASUPRA UNEI PROBLEME SAU A UNUI PROIECT. RECOMANDĂRILE NOASTRE SUNT:

Discuție publică / **PrimăriaMEA** / or. Codru, 30 iulie 2019

- ⊙ Formularea scurtă și clară a problemei sau a propunerii;
- ⊙ Cercetarea acesteia: o scurtă descriere și formularea întrebărilor sau propunerilor concrete;
- ⊙ Invitarea cu cel puțin două săptămâni înainte a reprezentanților responsabili din cadrul administrației publice locale, ministerelor, organizațiilor neguvernamentale sau experți interesați;
- ⊙ Tipărirea unui pliant-invitație și distribuirea acestuia din ușă în ușă sau în zonele aglomerate unde ar putea fi potențiali participanți;
- ⊙ Crearea unui eveniment pe Facebook și transmiterea invitației către persoane potențial interesate;
- ⊙ Identificarea unui moderator imparțial care să coordoneze discuția;
- ⊙ În cazul unui număr mare de participanți, este obligatoriu un microfon și boxă;
- ⊙ Regulile dezbaterii trebuie incluse în invitație, eveniment și amintite la începutul dezbaterii. Acestea trebuie respectate pe toată durata.
- ⊙ O persoană care să facă procesul-verbal al celor discutate;
- ⊙ O persoană care să facă notițe cu propunerile publicului care nu a vorbit;
- ⊙ Colectarea datelor de contact: telefon și email. Identificarea celor care vor să primească mai multă informație sau celor care vor să se implice;
- ⊙ Transmiterea sintezei discuțiilor către participanți, instituțiilor vizate și către mass-media.

PRIMĂRIAMEA este o comunitate a cetățenilor care doresc un Chișinău confortabil, accesibil și frumos. Lansat în martie 2016, proiectul promovează ideea unui oraș mai bun, în care autoritățile consultă cetățenii atunci când stabilesc priorități, dezvoltă și implementează politici publice.

Prezentăm activitatea autorităților municipale într-un mod mai accesibil, care să provoace interesul chișinăuienilor. Odată ce locuitorii capitalei vor urmări activitatea celor pe care i-au ales și se vor implica în procesele decizionale, eficiența acestora se va îmbunătăți.

PUTEȚI SĂ NE URMĂRIȚI PE

www.primariamea.md sau pe

www.facebook.com/primariamea

În cazul în care doriți să aflați mai multe despre consultări publice sau doriți să organizați o discuție publică, puteți să ne contactați pe

echipa@primariamea.md

Acest îndrumar face parte din proiectul „Abordarea problemelor Chișinăului prin analiză și discuții publice transparente”, prin care asociația obștească **PrimăriaMEA** a publicat cinci cercetări și a organizat cinci discuții publice cu implicarea autorităților, experților și cetățenilor, la care au discutat problemele locuitorilor, cu îndemnul de a avea politici publice consultate și bazate pe priorități. Proiectul este realizat cu suportul financiar al **Black Sea Trust** un proiect al **German Marshall Fund** din Statele Unite ale Americii. Opiniile prezentate în cadrul acestui îndrumar nu reprezintă obligatoriu cele ale **Black Sea Trust** sau ale partenerilor lor.